

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ

Національний природний парк «Синьогора»

вул.Зарічна 4, с. Стара Гута, Івано-Франківський район, Івано-Франківська область, 77745

Тел. (0342) 558132, 558133; тел. - факс 558168 e-mail: synyogora@ukr.net

Код ЄДРПОУ 31075296

03.06.2025 № 03-05/276

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЛІМІТУ на проведення природоохоронних заходів, зокрема вибірових санітарних рубок, в лісах Національного природного парку «Синьогора» на 2025 рік

Обстеження лісових екосистем на 50-ти лісових ділянках НПП «Синьогора» виявило наявність проблем екологічного та лісівничого плану та необхідність проведення природоохоронних заходів, зокрема вибірових санітарних рубок. На першому етапі проаналізовані відомчі дані НПП «Синьогора» (Проект організації території НПП «Синьогора»), таксаційні описи цих лісових ділянок та вимоги нормативних документів галузі (Закони України «Про природно-заповідний фонд України» і «Лісовий кодекс України», Постанов Кабінету Міністрів України «Правила поліпшення якісного складу лісів» і «Санітарні правила в лісах України», Наказу Міндовкілля «Інструкція про застосування порядку установа лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення» тощо), а також наукові повідомлення, що стосуються структурної динаміки місцевих лісів. На основі затвердженого «Проекту організації території НПП «Синьогора», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів», Актів обстеження деревостанів відповідною комісією (26-28 листопада 2024 року) та згідно функціонального зонування території Парку встановлено, що на обстежених ділянках запроектовані вибірові санітарні рубки згідно чинного законодавства і вони розташовані в таких функціональних зонах: господарській, регульованої рекреації, стаціонарної рекреації. Цим встановлено правомірність запланованих природоохоронних заходів.

На другому етапі проведено маршрутне обстеження лісових ділянок, на яких заплановані ці природоохоронні заходи. Результати обстеження вказують на:

- нагальну потребу в проведенні запланованих вибірових рубок формування і оздоровлення лісів (вибірових санітарних рубок) для забезпечення повноцінного виконання цими лісовими екосистемами функцій з охорони природи, для підвищення їх біорізноманіття, стійкості та продуктивності;

- ділянки запланованих заходів не відповідають критеріям та індикаторам пралісів, квазіпралісів і природних лісів через малий їх вік та проведення на них раніше господарських заходів (рубок догляду) і немає охоронних зон цих лісів;

- на ділянках запланованих заходів не відведені в рубку найстаріші дерева (дод. 1 Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах) і немає виділених охоронних зон для збереження цих дерев;

Це є підставою для обґрунтування доцільності запланованих природоохоронних заходів (вибірових санітарних рубок), які в розрізі лісових ділянок (відділень, кварталів і таксаційних виділів) наведено нижче:

Відділення	Номер кварталу	Номер виділу	Площа, га	Запланований захід (рубка)	Функціональна зона	Ліміт, м ³
Дуплянське	7	14	2,4	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	60
Дуплянське	7	15	8,2	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	123
Дуплянське	8	1	1,2	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	48
Дуплянське	8	11	2,6	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	104
Дуплянське	12	5	1,7	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	42
Дуплянське	12	14	14,5	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	218
Дуплянське	12	17	6,2	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	124
Дуплянське	15	1	2,5	Вибіркова санітарна рубка	господарська	100
Дуплянське	15	4	4,6	Вибіркова санітарна рубка	господарська	92
Дуплянське	16	11	26,5	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	265
Дуплянське	16	12	6,8	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	102
Дуплянське	18	7	10,0	Вибіркова санітарна рубка	господарська	200
Дуплянське	18	11	2,6	Вибіркова санітарна рубка	господарська	104
Дуплянське	18	22	3,9	Вибіркова санітарна рубка	господарська	39
Дуплянське	18	23	2,4	Вибіркова санітарна рубка	господарська	60
Дуплянське	19	14	1,3	Вибіркова санітарна рубка	господарська	59
Дуплянське	19	27	7,0	Вибіркова санітарна рубка	господарська	175
Дуплянське	19	28	1,8	Вибіркова санітарна рубка	господарська	72
Дуплянське	20	18	2,5	Вибіркова санітарна рубка	стаціонарної рекреації	50
Дуплянське	20	21	4,5	Вибіркова санітарна рубка	стаціонарної рекреації	67
Дуплянське	23	4	5,2	Вибіркова санітарна рубка	стаціонарної рекреації	104
Дуплянське	23	10	5,0	Вибіркова санітарна рубка	господарська	125
Межиріцьке	7	37	11	Вибіркова санітарна рубка	господарська	165
Межиріцьке	7	39	11	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	165
Межиріцьке	9	7	9,0	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	180
Межиріцьке	9	20	3,9	Вибіркова санітарна рубка	господарська	117
Межиріцьке	9	29	2,2	Вибіркова санітарна рубка	господарська	77
Межиріцьке	9	32	5,1	Вибіркова санітарна рубка	господарська	153
Межиріцьке	20	10	12,2	Вибіркова санітарна рубка	господарська	305
Межиріцьке	28	35	0,9	Вибіркова санітарна рубка	стаціонарної рекреації	36
Межиріцьке	29	34	21,9	Вибіркова санітарна рубка	господарська	329
Межиріцьке	29	35	2,2	Вибіркова санітарна рубка	господарська	77
Межиріцьке	30	38	4,2	Вибіркова санітарна рубка	господарська	147
Сивульське	1	13	1,8	Вибіркова санітарна рубка	господарська	60
Сивульське	1	14	4,9	Вибіркова санітарна рубка	господарська	190
Сивульське	1	29	5,6	Вибіркова санітарна рубка	господарська	140
Сивульське	1	35	3,7	Вибіркова санітарна рубка	господарська	130
Сивульське	10	29	8,6	Вибіркова санітарна рубка	господарська	250
Сивульське	14	3	1,2	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	65
Сивульське	14	7	1,5	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	68
Сивульське	14	13	5,6	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	270
Сивульське	14	16	5,0	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	175
Сивульське	19	63	2,5	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	125
Сивульське	19	67	2,8	Вибіркова санітарна рубка	регульованої рекреації	55
Сивульське	27	3	4,2	Вибіркова санітарна рубка	господарська	145
Сивульське	27	6	3,7	Вибіркова санітарна рубка	господарська	145
Сивульське	27	12	2,4	Вибіркова санітарна рубка	господарська	85
Сивульське	27	17	3,7	Вибіркова санітарна рубка	господарська	125
Сивульське	29	35	3,3	Вибіркова санітарна рубка	господарська	130
Сивульське	29	37	2,7	Вибіркова санітарна рубка	господарська	65
Разом:			270,2			6307

Обсяг використання природного ресурсу в НПП «Синьогора».

З виконаних досліджень зроблено висновок про можливість і доцільність проведення в 2025 році природоохоронних заходів на 50-ти лісових ділянках Національного природного парку «Синьогора» з вирубною деревини в обсязі 6307 м³.

Строк та умови використання природного ресурсу.

Погоджені в цьому обґрунтуванні природоохоронні заходи слід провести в 2025 році для відновлення природної структури і покращення біорізноманіття та стійкості обстежених лісових екосистем.

Умови проведення цих заходів: вибіркові способи рубок; не допущення експлуатаційних пошкоджень залишених дерев і експлуатаційної ерозії ґрунтів; вилучення з лісових ділянок всієї шкідливої для лісу деревини.

Пояснення необхідності використання природного ресурсу (деревини).

Необхідність використання деревини при проведенні вибіркового рубок формування і оздоровлення лісів має **лісівничі, екологічні, економічні та соціальні** аспекти.

Лісівничі причини проведення цих природоохоронних заходів: формування стійких корінних деревостанів; підвищення кліматорегулюючої і рекреаційної цінності лісових екосистем, покращення біорізноманіття та стійкості деревостанів, які сформуються після рубки, успішне їх природне відновлення.

Екологічні причини використання деревини при запланованих заходах: забезпечення природного функціонування і росту корінних деревостанів, тобто підвищення їх стійкості; вилучення мертвої деревини і сухостою з лісових екосистем для зменшення ємності мікрооселищ хвороб та шкідників лісу, тобто попередження їх масового розмноження; зменшення ймовірності виникнення лісових пожеж через вилучення мертвої деревини; сухі дерева, які вирубують при вибіркових санітарних рубках займають значний простір, що не дає можливості формувати новий деревостан через природне відновлення; сухі дерева створюють умови для пошкодження сусідніх дерев, які ще ростуть (шкідниками, хворобами, сонячними опіками тощо).

Економічні причини необхідності використання деревини при запланованих вибіркових рубках: оперативне їх проведення дозволяє парку отримати кращу ціну за деревину, тобто додаткові кошти для природоохоронної справи; вилучення шкідливих дерев та мертвої деревини з лісу суттєво прискорює його природне відновлення, тобто дає можливість зекономити на штучному лісовідновленні, яке є високо вартісним в гірських умовах; проведення цих рубок супроводжується підтриманням дорожньої мережі парку в робочому стані, що зменшує витрати на ремонт протипожежних доріг і гідротехнічних споруд.

Соціальні причини необхідності використання деревини при запланованих рубках наступні: проведення вибіркового санітарного рубок фактично є єдиним офіційним способом отримати будівельну і паливну деревину, в першу чергу, для власних потреб парку, а також – для більшості місцевих жителів; проведення рубок дає можливість залучати місцевих жителів до цих робіт, що підвищує їх добробут завдяки отриманню заробітної плати; вилучення сухих дерев та мертвої деревини з лісу суттєво покращує його рекреаційну цінність (доступність і безпечність) для їх використання місцевим населенням; вилучення сухих дерев та мертвої деревини з лісів різко знижує ймовірність пожеж та їх шкодочинність для місцевого населення.

Місце використання природного ресурсу (деревини).

Всі обстежені лісові ділянки, на яких плануються вибіркові санітарні рубки, розташовані в трьох функціональних зонах парку (господарській, регульованої рекреації, стаціонарної рекреації), а назви відділень, номери кварталів і виділів в розрізі функціональних зон вказані в таблиці вище. Ці вибіркові рубки вказані в таксаційних описах ПОНДВ парку і призначені «Проектом організації та розвитку лісового господарства НПП «Синьогора» (базовим лісовпорядкуванням 2022 року) або польовими обстеженнями відповідною комісією в листопаді 2024 року в розрізі відділень, кварталів і виділів.

Лісові ділянки, на яких планується в 2025 році провести ці вибіркові санітарні рубки, не мають на своїй території місць гніздування чорного лелеки і хижих птахів, пралісів і квазіпралісів, токовищ глухарів і тетеруків, а також – не розташовані в охоронних зонах цих об'єктів та заповідної зони парку. Тобто, немає територіальних обмежень на проведення цих вибіркових санітарних рубок, а їх вплив на праліси і квазіпраліси, на місця гніздування чорного лелеки і хижих птахів, на токовища глухарів і тетеруків та на заповідну зону парку буде практично відсутній.

Площі в гектарах використання природного ресурсу (деревини).

З виконаних досліджень зроблено висновок про доцільність проведення вибіркових санітарних рубок на 50-ти лісових ділянках Національного природного парку «Синьогора» на площі 270,2 гектара.

Обґрунтування обсягів використання деревини, які не нанесуть шкоди природним комплексам, що охороняються, і не призведуть до їх деградації.

Проведення запланованих вибіркових санітарних рубок є вилученням з лісової екосистеми тих дерев, які обмежують чи роблять неможливим успішне функціонування та ріст корінних деревостанів. За науковими дослідженнями, згідно нормативних документів і для підтримання належної функціональності цих деревостанів, обсягом використання деревини, який не нанесе шкоди цим природним комплексам і не призведе до їх деградації, є такий відсоток від запасу деревини, який не зумовить зниження їх повноти нижче регламентованих в «Санітарних правилах в лісах України» значень.

Ліси Дуплянського ПОНДВ (кв. 23, вид. 10) і Межиріцького ПОНДВ (кв. 9, вид. 29) розташовані в господарській зоні, вибіркові санітарні рубки в них запроектовані лісовпорядкуванням, про що є запис у таксаційних описах, а тому згідно «Санітарних правил в лісах України» підлягають проведенню в них цих рубок без обмеження повноти. Ліси Межиріцького ПОНДВ (кв. 9, вид. 7 і 20), вік яких перевищує 120 років, не відповідають критеріям та індикаторам пралісів, квазіпралісів і природних лісів, на цих лісових ділянках не відведені в рубку найстаріші дерева (дод. 1 «Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах»), вибіркові санітарні рубки в них запроектовані лісовпорядкуванням, про що є запис у таксаційних описах, а тому вони підлягають проведенню вибіркових санітарних рубок. На лісових ділянках Сивульського ПОНДВ, які розміщені в зоні регульованої рекреації і у складі яких є листяні породи дерев, немає відведених в рубку листяних дерев, які пошкоджені опеньком осіннім, вибіркові санітарні рубки в них запроектовані лісовпорядкуванням, про що є запис у таксаційних описах і тому вони підлягають проведенню вибіркових санітарних рубок.

Інформація про наявність видів рослин та тварин, що охороняються.

На обстежених лісових ділянках не виявлено наступного: видів рослин чи тварин, які занесені до Червоної книги України та до регіонального охоронного списку в Івано-Франківській області; рослинних угруповань з Зеленої книги України; пралісів, квазі-пралісів чи природних лісів; видів рослин і тварин та природних оселищ, що знаходяться під охороною Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі чи інших міжнародних зобов'язань України в галузі охорони природи; місць гніздування чорного лелеки і хижих птахів; токовищ глухарів і тетеруків; виділених охоронних зон.

Т. в. о. директора Національного
природного парку «Синьогора»

Начальник науково-дослідного
відділу НПП «Синьогора»

Сергій МІЛЬЧЕВИЧ

Юрій ШПАРИК